

REKORLAR KIRAN ENFLASYON VE ARTAN DERİN YOKSULLUK

Mart ayı enflasyonu son 20 yılın rekorunu kırdı. TÜFE aylık yüzde 5.46, yıllık 61.14 oranında, ÜFE ise aylık yüzde 9.19 yıllık yüzde 114.97 oranında artışlar gösterdi. ENAG grubunun yaptığı hesaplamada yıllık tüketici enflasyonu yüzde 142.63 olarak hesaplandı. Endeksteeki 409 maddenin 313'ünde fiyatlar arttı. En fazla artış ulaştırmada yüzde 99.12, gıda ve alkolsüz içkilerde yüzde 70.33 oldu. Bu yılın ilk 3 aylık enflasyonu geçmiş yıllar ortalamasının 9 katı. Çekirdek enflasyon artışının yüzde 48.39 olması enflasyonun yükseliş trendinin devam edeceğini gösteriyor. Hizmet fiyatları yayılım endeksine göre enflasyon dinamikleri artacak. Dünya enflasyon liginde ise Venezuela, Sudan, Lübnan, Suriye, Zimbabve ve Surinam'dan sonra yedinci en yüksek enflasyonu yaşıyoruz. Değerleme kuruluşları Goldman Sach ve J.P Morgan bu yıl ülkemizdeki enflasyonun yüzde 65-70'lerde seyredeceği görüşünü verdiler. Gelişmiş, gelişmekte olan ülkeler ve dünya ortalamalarına göre enflasyon oranı genel olarak yüzde 6-8 aralarında seyrediyor. Emtia, enerji, ve gıda hariç tüketici enflasyon oranlarını Euro bölgesi ile kıyaslayacak olursak küresel fiyatlar haricinde de ülkemizin negatif ayrıştığını görüyoruz. İşsizlik ve enflasyon toplamından oluşan sefalet endeksinde Arjantin'le farkı daha da açtık. 22 Mart tarihindeki enerji ve gıda hariç enflasyon oranı Euro bölgesinde sadece yüzde 3 iken bizde yüzde 48.4 oldu. Mevsimsellikten arındırılmış B ve C endeksleri son 3 ayda yüzde 93 artış göstermiş durumda. Elektrik ve akaryakıt fiyatları yaklaşık yüzde 200'ler civarında artarken TÜİK enflasyonunun yüzde 61 olarak ilan edilmesi resmi rakamların inandırıcılığında kuşku yaratıyor. Hissedilen enflasyonun çok daha yüksek olduğu yönünde kamuoyunda bir konsensüs olduğu yapılan anketlerde görülüyor.

Büyüme/enflasyon ikileminde tercih enflasyona rağmen büyüme yönünde olduğundan ne büyümenin sürdürülebilir bir politikada devamlılığı sağlanıyor ne de fiyat istikrarında bir aşama kaydediliyor. 2013 yılına kadar izlenen ekonomi politikasında yaşanan görece tek haneli enflasyon süreci döviz kurunun aşırı değerlendirilmesiyle bir süre sürdürülebildi. 2018 ve 2021 yıllarındaki kur şokları, cari fazla odaklı gevşek para ve maliye politikası ağırlıkları, aşırı kredi genişlemesi, hızla eritilen döviz rezervleri, Kur Korunmalı Mevduat Uygulaması gibi literatürde olmayan ve dünyada hiçbir uygulaması bulunmayan, potansiyel olarak yüksek risk barındıran ekonomi politikaları sonucunda yüksek enflasyon sürecini katılaştırdık. Faiz Eylül- Aralık döneminde 5 puan düşürüldüğünde enflasyon 41,5 puan arttı. Beklenen enflasyon oranlarına göre fiyatlama davranışları oluşturduk. Geriye doğru endeksleme uygulamaları enflasyonu kendi kendini besler hale getirdi. Maliyet-talep karışımı yaşanan enflasyon sürecinde risklerimiz arttı CDS'ler 500'lerin üzerinde. Dolarizasyon büyük oranda yoğunluğunu devam ettiriyor. Maliye bakanının açıklamalarının aksine döviz ve faiz konusunda hiçbir şey halledilmiş değil. Net döviz pozisyonu açığımız arttı. T.C.M.B den hazineye aktarım kanalıyla önemli parasallaşma gerçekleştirildi. Özetle faiz indirince rekabetçi kur ile dış denge faza vererek ve döviz bolluğu ile de enflasyonun düşeceği teorisi iflas etti.

Bu ortamda en büyük problemimiz orta gelirliyle oluşan orta sınıfın hızla dar gelirli kesime doğru yol aldığını görüyoruz. "Derin Yoksulluk" toplumsal bazda artmaya başladı. Açlık ve yoksulluk sınırları yükseliyor. Açlık sınırı 4928 TL, yoksulluk sınırı ise 16.052 TL oldu. Eurostat'a göre 2020 de "iki günde bir etli yemek, tavuk veya balık yemeye gücü yetmeyenler sıralamasında Türkiye yüzde 37.3 ile Avrupa'da ilk sırada. Cumhurbaşkanlığı'nın 2022 yıllık programına göre Türkiye'de sosyal yardım alanların sayısı ikiye katlandı. (TÜRK-İŞ Mart Bülteni)

Yeni Şafak yazarı İsmail Kılıçarslan'ın açıkça ifade ettiği gibi "sosyal politikasını alt sınıfların idamesi, orta sınıfların memnuniyeti üzerine kuran Türkiye, sınıfların birbirine yakınlaşmasının kaçınılmaz olduğu bir koridor ekonomisi kovalıyor. Bu ekonomik ortamda emek yoğun sektörlerdeki ihracatçılar hariç hiç kimseye sıkışılan koridorda açık şerit kalmıyor. İşin en ilginç yanı ise bir süre önce zenginlik ve statü vaat eden iktidarın daha iyi bir yaşam yerine her gün bir önceki günden daha kötü bir yaşama razı olmamızı isteyerek şimdi "buna alışmak zorundasınız" demesi (Yetkin Report Evren Balta 15.02.2022)